

Milí spoluobčania!

Na prvej strane našej „Kroniky“ máme slová básnika Jána Chalupku:
„Ak si zvyk, odev a jazyk zabudnete – čím ste boli dosiaľ, tým byť prestanete!“

Začiatkom roka 1990 sa nám otvorili cesty oživenia a dania zmysluplnosti folklórnym tradíciám – život a práce našich starých a prastarých rodičov v našej obci.

Na podnet a mimoriadnu ochotu vtedajších 15-tich členiek výboru Slovenského zväzu žien v obci a ich rodinných príslušníkov, vznikla skupinka nadšencov pre obnovenie zvykov a tradícií života našich starých a prastarých rodičov a tak vznikla „Folklórna skupina Vajkovčanka“. Názov sme si dali podľa bývalého názvu našej obce do roku 1960 – Vajka nad Žitavou.

Jej prvé vystúpenie bolo 24.2.1990 pod názvom „A bola raz dávno jedna svadba“. Materiály a kroje sme získali do starších spoluobčanov, ktorí ochotne vydávali svedectvo života na dedine spred 60-80 rokov. Na vystúpenie nám bol prepožičaný „Družstevný klub“, ktorý sme si museli najskôr opraviť a sprístupniť. Javisko a hľadisko nám po materiálnej stránke pomohlo zrenovovať vtedajšie vedenie JRD. Účasť na vystúpení bola vysoká, cca 300 ľudí z obce a blízkeho okolia. Účinkujúci dokázali tak verne podať obraz voľakedajšej svadby, že sa doslova starším ľuďom vyjavila v mysli ich vlastná svadba a nejednému stiekla z oka slza z vďačnosti na milú spomienku z mladosti.

Účinkujúcich bolo 48, najmladší mali 10 rokov, najstaršia 72 ročná.

Vystúpenie sa skladalo z troch častí: 1. Pýtanie nevesty, 2. Svadobná hostina, 3. Čepenie nevesty.

Čepenie nevesty naši členovia folklórnej skupiny ešte aj v súčasnosti predvádzajú na súkromných svadbách v obci a okolí.

Od roku 1990 členovia Folklórnej skupiny sa zúčastňovali na rôznych folklórnych slávnostiach v rámci obce, okolia, okresu Nitra ba i Slovenska, boli to:

- Okresné folklórne slávnosti v Nitre a Topoľčiankach
- Folklórne slávnosti okresu Žiar nad Hronom – Podhorie
- Oslavy 880. výročia prvej písomnej zmienky o obci Vajka nad Žitavou- jún 1993
- Nitrianske kultúrne leto
- Požitavské folklórne slávnosti v Mani
- Okresná súťaž dedinských folklórnych skupín v Komárne
- Folklórne slávnosti „Detva“
- Jubilejné 40. folklórne slávnosti Myjava
- Vystúpenie pre členov zastupiteľských zborov Bratislavského samosprávneho kraja
- Tekovské folklórne slávnosti Tlmače
- Oblastná súťaž párových tancov v Zlatých Moravciach s postupom na „Antológiu folklóru 1999 Spišská Nová Ves“
- Jesenný „Nitriansky vínny festival“ v roku 2013.

Pri príležitosti mesiaca úcty k starším sme svojimi vystúpeniami spríjemňovali posedenia seniorov v našej i susednej obci (Žitavce 10x) a taktiež pre členov Spotrebného družstva Jednota, v obci i v Nitre.

V roku 2013 sme sa zúčastnili na slávnostiach :

- 900. výročie prvej písomnej zmienky o obci Vajka nad Žitavou (1113-2013)
- 1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na naše územie (863-2013)
- 250. výročie vysviacky nášho kostola sv. Jána Nepomuckého.

Okrem folklórneho účinkovania – krojovaná skupina dodávala slávnostný ráz na rôznych cirkevných slávnostiach a bohoslužbách v našej farnosti. Boli to:

- nosenie obetných darov (väčšie cirkevné oslavy)
- sviatok Božieho Tela (Bujdičky) sprievod celou dedinou
- požehnanie úrody
- posviacka obnovenia kostolného zvona „Ladislav“
- zahájenie novopostaveného Domu smútku – kde zazneli hymnické piesne a pod.

Naše stretnutie pri príležitosti 20. výročia založenia Folklórnej skupiny 14.2.2009 sme začali svätou omšou na poďakovanie. Navštívili sme miestny cintorín a položili kvety našim už zosnulým členom. Večer sa konalo slávnostné posedenie, na ktorom boli odovzdané ocenenia starostu obce „Folklórnej skupine Vajkovčanka za udržiavanie ľudových tradícií a šírenie dobrého mena obce“:

p. Anne Somorovej, zakladajúcej členke a vedúcej FS „Vajkovčanka“,

p. Jánovi Somorovi, členovi skupiny, za hudobné spracovanie a doprovod harmonikou

a p. Helene Mališkovej, členke FS Vajkovčanka za aktívny a osobitný prejav pri vystúpeniach folklórnej skupiny.

Obdržali sme „Pamätný list predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja“ Milana Belicu. V roku 2013 – Zápis do Kroniky Nitrianskeho samosprávneho kraja – ako „Ocenenie práce folklórnej skupine Vajkovčanka“.

Sme hrdí na to, že niektorí naši členovia si do slova vzali odkaz sv. Cyrila a Metoda: Dedičstvo otcov zachovaj nám Pane, a v roku 2018 založili detskú folklórnu skupinu „Chotárčence“, v ktorej na prvom vystúpení účinkovali deti od 3 do 10 rokov. Ich prvé vystúpenie bolo 14.5.2018 ku Dňu Matiek pod názvom „Lúčne hry – Poďme s zahrať!“ O nové ušité kroje sa postaralo občianske združenie Chotáre Žitavy. Deti sa dodnes pravidelne stretávajú a dodávajú slávnostný ráz rôznym obecným slávnostiam najmä – Požehnanie a zapálenie adventného venca, pri posedeniach seniorov v obci, ale aj v okolí.

Pri príležitosti 30. výročia založenia FS Vajkovčanka si spomíname aj na členov, ktorí od jej založenia, či už vlastnými námetmi alebo samotným vystupovaním, zviditeľnili a robili dobré meno svojej obci a predišli nás do večnosti, spomíname:

Bernardína Zrubcová	† 1997
Marcela Červená	† 2000
Margita Vojteková	† 2006
tragicky zosnulá Danielka Somorová (20)	† 2009
Jozef Belák	† 2014
Pavol Podhorec	† 2016
František Červený	† 2018
Mária Podhorcová	† 2019
Katarína Švecová	† 2019
Vojtech Šulka	† 2019
Ján Somor, st.	† 2020

Život plynie, ale spomienky v našich srdciach a myšlienkach ostávajú.

Nedopustíme, milí priatelia, aby odišli do zabudnutia.

Naše posolstvo pre budúce generácie je: Dedičstvo otcov zachovaj nám Pane!

Pri príležitosti 30. výročia založenia Folklórnej skupiny Vajkovčanka
na podnet členov výboru FS spracovala Martina Somorová

